



Gerbiamieji mokytojai, klubų ir būrelių vadovai,

Norėdami Jums padėti pamokų ar popamokinės veiklos metu supažindinti vaikus su paukščiais ir paskatinti dalyvauti Spring Alive projekte, pateikiame keliolika idėjų, kaip tai padaryti. Šiuose puslapiuose Jūs rasite žaidimų aprašymus, užduotis ir konkursus vaikams, o taip pat idėjas ir pasiūlymus, kuriuos galite pritaikyti užsiėmimų metu.

Visos užduotys daugiau ar mažiau susijusios su paukščiais, kurie yra pasirinkti stebėti ir registruoti jų pirmuosius pasirodymus Spring Alive projekto metu.

Aprašymuose minimą papildomą iliustracinę medžiagą surasite atsisiuntę failą „Pagalbinė medžiaga pamokoms“.

Mes tikimės, kad čia pateikiama informacija bus Jums naudinga

Lietuvos ornitologų draugija (LOD)
Spring Alive koordinatoriai Lietuvoje

1) Paukščių atpažinimas pagal balsus.

Iliustracinė medžiaga Nr.1

Renginio vedėjas, nesakydamas rūšių pavadinimų, paleidžia šelmeninės kregždės, čiurlio, baltojo gandro ir gegutės balsų įrašus (juos galite atsisiųsti iš Spring Alive projekto puslapio). Galimi klausimai vaikams:

- Ar žinote kokių paukščių šie balsai?
- Kur ir kada juos girdėjote?
- Su kuo jie jums asocijuojasi?
- Koks labiausiai tinkamas paukščių balso apibūdinimas? (Pavyzdžiui, greitas, švarus, garsus, tylus, švelnus, raminantis ir pan.).
- Ar balsai tarpusavy panašūs? Kuo jie skiriasi?

Po to galima parodyti paukščių iliustracijas, dar kartą paleisti balsų įrašus ir paklausti, kuris balsas kuriam paukščiui priklauso.

Diskusija:

- Kodėl kiekvienas paukštis turi savo specifinį balsą? (galimi vaikų atsakymai: kad galėtų bendrauti su kitomis rūšimis, kad galėtų bendrauti su kitais tos pačios rūšies paukščiais, kad galėtų nuvyti plėšrūnus, kad galėtų pranešti, jog teritorija, inkilas ar lizdavietė jau užimta, kad galėtų apsaugoti lizdą, kad galėtų kitus paukščius perspėti apie pavojų ir t.t.)
- Ar skiriasi paukščių giesmės skirtingose situacijose? (Pavyzdžiui, tos paties rūšies paukščio giesmė skirta patelei privilioti ir pavojaus atveju)



- Kuo skiriasi tokios paukščių giesmės? (Trukme, intensyvumu, kartojimo dažnumu, tonu ir t.t.)
- Ar galima pavojaus metu skambantį paukščio balsą pavadinti giesme?
- Ar gali baltojo gandro skleidžiamą garsą pavadinti giesme?

2) Nuspalvink „pavasario pranašą“.

Iliustracinė medžiaga Nr. 2, 3, 4, 5

Vaikams išdalijami popieriaus lapai su juodai baltais paukščių kontūrais ir pasiūloma juos nuspalvinti taip, kaip jie atrodo gamtoje. Kai šis darbas baigtas, vaikai turi rodyklėmis nurodyti penkis tas rūšies skiriamuosius bruožus ir trumpai aprašyti juos.

Iš pačių gražiausių ir įdomiausių darbų galima parengti parodą.

3) Paukščių siluetai

Iliustruota medžiaga Nr.6

Nustatykite paukščių rūšis pagal jų siluetus.

4) Žaidimas „Leiskite man prisistatyti“

Iliustruota medžiaga Nr.7

Vaikai paskirstomi į 4 grupes ir kiekviena iš jų pavadinama paukščių vardu: čiurliai, kregždės, gandrai ar gegutės. Šiai užduočiai reikalingi įvairūs šių paukščių paveikslėliai (skrendantys ar vaikštantys žeme, jų lizdai, tipiška maitinimosi vieta ir pan.). Taip pat ir jų balsų įrašai.

Kiekviena grupė paeiliui turi sau atrinkti korteles su tų paukščių nuotraukomis, jų lizdais, maitinimosi bei perėjimo vietomis ir pan., kurios atitinka jų grupės pavadinimą:

- Baltasis gandras – pievų, šlapių vietovių paukštis;
- Gegutė – miškas, miško aikštelės ir pakraščiai;
- Šelmeninė kregždė – užmiestis, kaimiška vietovė;
- Čiurlys – miestai ir miesteliai, seni aukšti medžiai su drevėm.

Po to, kai grupė atsirenka korteles, jie pasakoja apie tą paukščių rūšį jas demonstruodami. Kitos grupės stebi, ar teisingai surinktos kortelės.



5) Mozaika

Iliustruota medžiaga Nr.8, 9, 10, 11

1. Vaikai suskirstomi į tiek grupių, kiek paukščių rūšių piešinių reikia surinkti. Kiekvienai grupei išdalijami į gabaliukus sukarpyti paukščių piešinėliai ir juos reikia surinkti į vientisą paveikslėlį. Varžomasi, kas greičiau ir taisyklingiau surinks paukštį. Po to, kai piešinėlis surinktas, kiekvienos grupės vaikai turi papasakoti apie to paukščio išvaizdą akcentuodami išskirtinius rūšies skiriamuosius bruožus. Pagal galimybes tai rūšiai parenkamas balso įrašas arba jis nusakomas žodžiais.

2. Vaikai nesuskirstomi į grupes. Visiems išdalijama į gabaliukus sukarpytų paukščių piešiniai. Vaikai, kuriems atitenka to paties paukščio piešinio gabaliukai, patys susiranda vieni kitus ir taip susiburia į grupes. Čia jie sudeda piešinį, o jei trūksta kurios nors detalės, ieško ją turinčio vaiko. Varžomasi kuri grupė greičiau surinks piešinį. Po to, kai piešinėlis surinktas, kiekvienos grupės vaikai turi papasakoti apie to paukščio išvaizdą akcentuodami išskirtinius rūšies skiriamuosius bruožus. Pagal galimybes tai rūšiai parenkamas balso įrašas arba jis nusakomas žodžiais.

6) Panašumai ir skirtumai

Iliustruota medžiaga Nr.12

Kurios dvi „pavasario pranašų“ rūšys yra sunkiausiai tarpusavy skiriamos (lengviausia sumaišyti)? Tai **šelmėninė kregždė** ir **čiurlys**.

- Vaikai surenka prieš tai į gabaliukus sukarpytus skrendančių šelmėninės kregždės ir čiurlio paveikslėlius.
- Ant šių paveikslėlių pažymi šelmėninę kregždę nuo čiurlio skiriančius požymius.
- Vaikai prisimena daugiau šių paukščių skiriamųjų požymių ir juos surašo į tokią lentelę:

Ypatumai	Šelmėninė kregždė	Čiurlys
Plunksnų spalva		
Uodega		



Sparnai		
Skridimo būdas		
Elgsenos ypatumai		

7) Sujunk taškus

Iliustruota medžiaga Nr.13, 14, 15, 16

Eilės tvarka sujungę taškus gausite baltojo gandro, čiurlio, šelmeninės kregždės ar gegutės piešinį.

8) Šarados

Ant kortelių užrašomi paukščių pavadinimai: baltasis gandras, šelmeninė kregždė, čiurlys, gegutė. Užverstos kortelės išdėliojamos ant stalo. Vienas iš dalyvių prieina prie stalo, pasirenka vieną kortelę ir niekam nerodydamas perskaito ten užrašytą pavadinimą. Jo užduotis be žodžių, o tik gestais ir mimika likusiems komandos nariams nusakyti kokio paukščio pavadinimą perskaitė, o komandos tikslas – atspėti ir pasakyti. Po to tą patį atlieka kitos komandos, tik jiems jau negalima naudoti tokių pat gestų ir mimikos. Žaisti galima tol, kol baigsis idėjos kaip pavaizduoti paukščius.

9) “Atspėk kas tai?”

Iliustruota medžiaga Nr.17

Vaikams reikia atpažinti paukštį pagal jo piešinio fragmentą (pavyzdžiui, snapą, kojas ir t.t.)



10) Nupiešk paukštį

Iliustruota medžiaga Nr.18, 19, 20, 21

Pasinaudodami iliustruotos medžiagos paaiškinimais vaikai mokosi nupiešti baltąjį gandrą, šelmeninę kregždę, čiurlį ir gegutę.

11) Pjesė

Vaikai suskirstomi į 4 grupes – „teatro trupes“, iš kurių kiekviena turi sukurti ir suvaidinti nedidelę pjesę apie jiems paskirtą paukštį: čiurlį, šelmeninę kregždę, baltąjį gandrą ir gegutę. Vaikams duodamos knygos su šių paukščių aprašymais, popieriaus lakštas, piešimo priemonės, žirklys, klėjai ir t.t. Jie ruošia paprastutes dekoracijas, savarankiškai kuria pjesės eigą ir aktorių žodžius. Kai viskas paruošiama, kiekviena trupė atlieka savo vaidinimą.

12) Atspėk, kieno tai namas

Iliustruota medžiaga Nr. 22

Mokytojas su mokinių pagalba į mokyklą surenka lizdams sukurti naudojamą medžiagą: molį, augalų su pūkais platinamas sėklas (pvz., kiaulpienės), medžio plaušus, lapus ir šakutes, virvutes iš gamtinės ir dirbtinės medžiagų, popierių, plunksnes ir paukščių pūkus, šiaudus, sausas žoleles, smilgas ir pan.

Aptarimas.

- Kurias iš šių medžiagų paukščiai gali naudoti krauti lizdams? Kokia šių medžiagų reikšmė? (Suteikia formą, maskuoja, šildo, yra lizdo pamatas ir t.t.)
 - Kurias iš šių medžiagų naudoja čiurliai, kurias šelmeninės kregždės, kurias baltieji gandrai, kurias gegutės? Kodėl paukščiai renkasi būtent tas medžiagas? Kaip jos priklauso nuo paukščių perėjimo vietų ir lizdo dydžio?
 - Skirtingos lizdų formos – tai skirtingi būdai prisitaikyti prie aplinkos sąlygų. Vaikai gali papasakoti kokios formos lizdus jiems yra tekę matyti gamtoje. Mokytojai turi būtinai paaiškinti, kad netyčia radus lizdą prie jo reikia elgtis labai atsargiai, jokių būdu neliesti ir kuo greičiau pasišalinti.



13) Lizzo sukimas

Tam, kad vaikai geriau suprastų ir įvertintų paukščių sumanumą, išradingumą ir lizdams sukti sugaištamą laiką, jiems pasiūloma patiems pabandyti „susukti“ mažytį lizdą iš šių medžiagų: siūlai, medžiagos gabaliukai, šakutės, pagaliukai, lapai, pūkai, sausa žolė, plaušai, molis. Vyresniems vaikams galima pasiūlyti pagaminti lizdą naudojant tik didįjį ir rodomąjį pirštus (taip procesas „lizzo“ sukimas priartinamas prie tikrovės).

14) Gegutės lizdas

Ilustruota medžiaga Nr.23

Vaikai piešia gegutės padėtą kiaušinį kiekviename lizde. Ar visuose lizduose bus tokie pat kiaušiniai?

15) Kur mes galime surasti mūsų draugus – paukščius?

Ilustruota medžiaga Nr.24

Vaikai pasakoja, kur galima surasti šelmeninės kregždės, čiurlio, baltojo gandro ir gegutės lizdus. Gandro lizdą reikia pažymėti kryžiu.

16) „Vieneri gyvenimo metai...“

Vaikai piešia kompoziciją arba ruošia mažytę pjesę pavadinimu „Vieneri čiurlio, šelmeninės kregždės, baltojo gandro ir gegutės gyvenimo metai“. Pairuošimui galima naudoti visą prieinamą informaciją apie paukščius: kaip ir kur jie praleidžia vasarą, kaip suka lizdus, kaip peri, kaip rūpinasi jaunikliais, kaip jaunikliai mokosi skraidyti, kaip paukščiai ruošiasi migracijai, kaip skrenda į Afriką ir t.t.

17) „Poema apie paukštį“

Vaikai susiskirsto į 4 grupes ir kiekviena iš jų kuria ir užrašo trumpą eilėraščių (pavyzdžiui, 5 ketureilius) apie vieną iš pasirinktų paukščių rūšių. Pageidautina, kad eilėraščiuose būtų apdainuota ir paukščių maitinimosi bei gyvenamoji aplinkos. Šie eilėraščiai perskaitomi.



18) Šeimyninis albumas

Vaikai (gali grupėmis arba individualiai) rašo pasakojimą apie pasirinktą paukščių rūšį. Kiekvieną albumo puslapį jie piešia arba priklijuoja iškirptą piešinį ar nuotrauką, kuri atspindi to puslapyje esantį tekstą. Gali kurti pasakojimą paukščio asmeniu (pavyzdžiui, taip atrodo mano tėveliai, čia aš gimiau, aš kiaušinyje ir pan.). Taip sukuriamas paukščio gyvenimą atspindintis albumas. Gražiausiai paruošti albumai gali būti demonstruojami parodoje.

19) Mano mylimiausias pavasarinis paukštis

Kiekvienas vaikas pasirenka vieną iš keturių paukščių rūšių ir namuose savarankiškai paruošia pasakojimą apie ją. Gali naudoti visą jiems prieinamą informaciją (spausdintą literatūrą, internetą, radijo ir televizijos transliacijų informaciją, savo asmeninius stebėjimus, tėvų ir senelių pasakojimus). Vaikai turi pagrįsti savo pasirinkimą, t.y. papasakoti kodėl jų pasirinkta rūšis jiems mieliausia. Aptariant paruoštą medžiagą mokytojas turi atkreipti dėmesį į tų paukščių populiacijos gausą ir galimas jos mažėjimo priežastis.

20) Kuo maitinasi pavasariniai paukščiai

Iliustruota medžiaga Nr. 25

Vaikai nuveda rodykles nuo paukščių iki jiems būdingiausių „patiekalų“.

21) Būdingi „pavasario pranašų“ bruožai

Vaikai užpildo lentelę:

Būdingas bruožas	Šelmeninė kregždė	Čiurlys	Gegutė	Baltasis gandras
Gyvena slaptą gyvenimo būdą toli nuo žmonių				
Sutinkami mieste				
Maitinasi skrisdami				
Maitinasi smulkiais žinduoliais				



Maitinasi vabzdžiais				
Deda kiaušinius į kitų paukščių lizdus				
Deda iki 5 kiaušinių				
Deda daugiau kaip 5 kiaušinius				
Miega skrisdami				
Yra saugomi				

22) Paskirties vieta

Ilustruota medžiaga Nr. 26

Šiai užduočiai įgyvendinti reiks pasaulio žemėlapiu ir 4 spalvų smeigtukų. Pasakodami apie šelmeninių kregždžių, čiurlių, baltųjų gandrų ir gegučių migracijos kelius vaikai paeiliui smeigia smeigtukus nuo jų perėjimo vietų iki žiemaviečių (kiekviena spalva žymi skirtingą rūšį).. Kai pasakojimas baigtas, gaunamas „Paukščių migracijos žemėlapis“ su skirtingomis spalvomis pažymėtais 4 paukščių rūšių migracijos keliais ir žiemojimo vietomis.

23) Žmonės kaip ir paukščiai - keliautojai

Paklauskite vaikų, ar jie (arba jų šeimos nariai) kasmet „migruoja“ kaip ir paukščiai. Pavyzdžiui, žmonės keliauja į pietus, kad pailsėti nuo jų gyvenamuose kraštuose stojusios žiemos ir atvirkščiai – susiruošia į šiaurę kai nori pailsėti nuo alinančio karščio. Kai kurie žmonės kasmet atostogas praleidžia tose pat vietose.

Kaip dažnai vaikai su šeimos nariais „migruoja“? Kada dažniausiai jie išvažiuoja ir kada grįžta?

Kaip savarankišką namų užduotį vaikams galima pasiūlyti parašyti nedidelę pasakojimą „Mano neįtikėtina kelionė“ (viena iš galimų formų – paukščio vardu „parašytas“ kelionės dienoraštis). Vaikai turėtų kuo detaliau papasakoti kelionę paukščio vardu: kaip skrido, kaip orientavosi (pagal Žemės magnetinį lauką ir pagal žvaigždes), ar skristi kliudė vėjas, kokie pavojai tykojo pakeliui, ar buvo vieniša kelionės metu ir t.t.



24) Pasiruošimas kelionei

Iliustruota medžiaga Nr.27

Paukščiai, kaip ir žmonės, ruošiasi kelionei į žiemojimo vietas. Vaikai, paukščių vardu, ruošiasi savo tolimai kelionei. Ką jie pasiims su savimi? Ką paliks namuose? Kas reikalinga paukščiams, kad išgyventų tokią ilgą kelionę? Kuo skiriasi žmonių ir paukščių pasiruošimas kelionei? Vaikai smeigtukais pasaulio žemėlapy gali nužymėti savo kelionės maršrutą ir galutinę kelionės vietą.

25) Kelio ženklai paukščiams

Iliustruota medžiaga Nr. 28

Vaikai suskirstomi į kelias grupes. Kiekvienai grupei duodama po 5 minutes, kad surastų atsakymą į vieną iš žemiau pateikiamų klausimų. Atsakymai pateikiami visų grupių aptarimui ar diskusijai.

Klausimas: KAIP JŪS GALVOJATE...

- 1) Ar migracijos metu paukščiai orientuojasi pagal saulę? (o kaip jie elgiasi apsiniaukusią dieną, kai saulės nesimato?)
- 2) Ar migracijos metu paukščiai orientuojasi pagal žvaigždes? (O kaip jie elgiasi apsiniaukusiomis naktimis?)
- 3) Ar paukščiai naudojami Žemės magnetiniu lauku, kad nustatytų savo kelionės kryptį?
- 4) Kaip paukščiai supranta, kad jau laikas ruoštis migracijai?
- 5) Kaip oro sąlygos įtakoja paukščių migraciją?

Atsakymai:

- 1) Migracijos metu paukščiai orientuojasi pagal saulės padėtį. Kai jie skrenda šiaurės kryptimi, jie „žino“, kad rytais saulė turi būti iš dešinės pusės, o vakare – iš kairės.
- 2) Naktimis kelionę tęsiantys paukščiai (pavyzdžiui, čiurliai) orientuojasi pagal žvaigždes. Paukščiai, kuriuos laikė Planetariume pastatytuose narveliuose taip pat ruošėsi migracijai ir pasirinko kryptį, kuri yra būdinga jų migracijos keliams. Tam, kad matytų žvaigždes, kai kurie paukščiai migruoja tik naktį
- 3) Mokslininkai mano, kad vienas iš svarbiausių paukščių migracijos kelio rodiklių yra Žemės magnetinis laukas. Pas paukščius yra vidinis „magnetinis kompasas“, padedantis nustatyti Žemės magnetinius polių.
- 4) Pasiruošimo migracijai laiką paukščiai nustato pagal pasikeitusį šviesaus paros laiko ilgį, oro temperatūrą ir sumažėjusį maisto kiekį. Artėjant žiemai dienos trumpėja, temperatūra žemėja, o maisto vis mažiau ir mažiau.



- 5) Prie visiems žinomos neigiamos blogų orų sąlygų įtakos norėtume pridurti, kad migracijos metu paukščiai pasikliauja ne tik savo regėjimu, juolab kad jis naktį blogesnis už žmogaus. Rudeninės ir pavasarinės migracijos metu paukščiai dažnai naudojami oro masių judėjimais ir priversti „pasitikėti“ šiauriniais ir pietiniais oro judėjimais, kurie juos neša reikiama kryptimi.

26) "Kur mane galima sutikti?"

Suformuojamos 4 komandos, iš kurių kiekviena pasirenka sau paukštį. Vaikai gauna žemėlapi, ant kurio pažymėtas jų pasirinkto paukščio migracijos kelias. Pasirenka bet kurią šalį, per kurią eina šis kelias, ir gestų bei mimikos pagalba bando pasakyti jos pavadinimą. Kiti vaikai bando atspėti tos šalies pavadinimą.

27) Kregždutės kelionė

Visos ilgos kelionės į Afriką ir atgal metu šelmeninėms kregždėms, kaip ir kitiems migruojantiems paukščiams, gresia įvairūs pavojai. Dalis pavojų yra natūralios kilmės, o dalis, deja, kyla dėl žmonių veiklos.

I. Vyksta šelmeninių kregždžių migracijos aptarimas. Diskusijos metu vaikai susipažįsta su kregždžių migracijos iš Lietuvos iki Afrikos trukme ir maršrutu.

Kelionės į Afriką metu kregždžių tykantys pavojai:

- Rudeninė kregždžių migracija prasideda tuo metu, kai kai kuriuose lizduose dar būna vėliau perėti pradėjusių kregždžių kiaušiniai ar dar neskraidantys jaunikliai. Kregždės vėluoja perėti dažniausiai dėl žmogaus kaltės – jie trukdo sukti ar išardo jau susuktus lizdus, „kolekcionieriai“ išima kiaušinius. Dažniausiai šie vėlyviai žūva.
- Prieš migraciją paukščiai intensyviai maitinasi ir kaupia riebalų atsargas. Tačiau kai kurie jau nespėja sukaupti pakankamo atsargų kiekio dėl nepakankamo lesalo kiekio.
- Pietinėje Europoje kregždžių laukia paukščių gaudytojai ir dalis kregždžių gali būti jų sugauti.
- Pietinėje Europoje kregždėms reikia saugotis ir sakalų – jų dauginimosi periodas vyksta kiek vėliau nei kregždžių ir tuo metu jie intensyviai medžioja migruojančius paukščius. Dažniausiai pakliūva jauni paukščiai.
- Toms, kurios sėkmingai priskrido iki Viduržemio jūros dar turi ją perskristi. Dalis šio kelionės etapo neįveikia.



- Dar viena kregždžių migracijos kelyje tykanti kliūtis – Sacharos dykuma ir pietinė jos dalis Sahelis. Tai patys sausringiausi Afrikos rajonai. Dalis paukščių neįveikia šio išbandymo.
- Afrikos tropikų orai nenuspėjami – dalis kregždžių gali žūti nuo nepalankių ar netikėtai pasikeitusių oro sąlygų.
- Afrikoje vis dar naudojamos aplinkai kenksmingos cheminės medžiagos, kuriomis gali nusineudyti paukščiai sulesę apnuodytus vabzdžius.

Tos kregždės, kurios išgyveno šios tolimos kelionės metu ir pasiekė Pietinę Afriką, pavasarį, keliaudamos į gimtinę, turės dar kartą ištvirti visus išbandymus.

II. Paruoškite 10 „pavojų kortelių“ (galima A4 formato) ir pažymėkite jas: kiaušinių „kolekcionieriai“, lesalo stoka, skrydis virš jūros, plėšrūnai, paukščių gaudytojai, dykuma, sausra, blogos oro sąlygos, chemikalai, lizdams sukti tinkamos aplinkos sunaikinimas. Šias korteles išdalinkite 10-čiai žaidimo dalyvių. Visiems kitiems dalyviams išdalinkite korteles su numeriais (paruoškite du numerių komplektus).

III. Žaidimo pradžia. Vaikai su numeriais pažymėtomis kortelėmis – kregždutės. Žaidimo pradžioje jos (kregždutės) visos gyvos – vaikai stovi. Ant stalo yra išdėliotas antrasis kortelių su skaičiais komplektas (9 kortelės užverstos). Kai tik vaikai su sunumeruotomis kortelėmis išgirsta savo skaičių, turi atsitūpti – „kregždutė“ žūva nuo kurio nors pavojaus.

IV. Pradedamas pasakojimas apie sunkų ir pavojingą kregždžių migracijos kelią į Afriką. Pasakojimo metu įvardijami galimi pavojai. Vaikai, turintys kortelę supaminėtuju pavojumi, priena prie stalo ir pasirenka ten gulinčią kortelę su skaičiumi. „Kregždutė“, kuri išgirsta savo numerį, „žūva“. „Žuvusių“ kregždžių skaičius priklauso nuo dalyvių skaičiaus nes pavasarį į gimtinę sugrįžta tik apie 20% rudenį išskridusių paukščių:

Dalyvių skaičius	20	30	40
PAVOJAI:			
Kiaušinių „kolekcionieriai“:	1	2	2
Maisto stoka	1	1	1
Skrydis virš jūros	-	1	1
Paukščių gaudytojai	2	2	3
Plėšrūnai	1	1	1
Skrydis virš jūros	1	1	1
Dykuma	1	1	1



Sausra	1	2	2
Nepalankios oro sąlygos	1	1	1
Chemikalai	1	2	3
Lesalo stoka	1	1	1
Sausra	-	1	1
Dykuma	1	1	2
Skrydis virš jūros	-	1	1
Paukščių gaudytojai	1	2	3
Nepalankios oro sąlygos	1	1	2
Skrydis virš jūros	-	-	1
Plėšrūnai	-	1	1
Išardytos perėjimo vietos	2	2	4

V. Žaidimo pabaigoje aptariama kuri iš pavojų, grėšiančių šelmeninei kregždei skrendant į Afriką žiemoti, yra sukelti žmogaus. Ar galima jų išvengti?

28) Kas geriau pažįsta paukščius?

Vaikai susėda ratu. Kiekvienas vaikas pasirenka vieną iš keturių paukščių, o mokytojas duoda jam to paukščio piešinėlį, lipduką ar kitokios formos atvaizdą. Mokytojas pradeda pasakojimą apie paukščius (galima laisvos formos pasakojimą arba skaityti literatūroje esantį rūšies aprašymą). Kai tik mokytojo pasakojime paminima informacija apie paukštį, pavyzdžiui čiurlį (jo maitinimosi būdas, perėjimo vietos ir pan.), vaikai, turintys šio paukščio atvaizdą, pakelia jį. Kiekvienas teisingas atsakymas vaikui suteikia vieną tašką. Vaikas, tris kartus suklydęs, iškrenta iš žaidimo (pasitraukia iš rato). Laimi ta arba tie vaikai, kurie ilgiausiai išsilaiko rate. Surinkusįjį daugiausiai taškų taip pat galima apdovanoti.